

November 2021

**DOORSTROMEN VAN HET
HOGER BEROEPSONDERWIJS (HVA)
NAAR DE UNIVERSITEIT (UVA)**

Een inventarisatie van de doorstroommogelijkheden van het hoger beroepsonderwijs naar het wetenschappelijk onderwijs in Amsterdam.

INHOUDSOPGAVE

ASVA Onderzoeksbureau	4
1. Inleiding	5
2. Methodologie.....	7
Conceptualisatie	7
Database-analyse.....	8
De hbo-master.....	9
Geïnterviewde karakteristieken.....	9
Dataverzameling	10
3. Universiteit van Amsterdam.....	11
Toegankelijkheid masters	12
Toegankelijkheid per faculteit	15
4. Hogeschool van Amsterdam (HvA).....	22
Methodologie.....	22
Inventarisatie.....	25
5. Conclusie.....	29
6. Bronnenlijst.....	35

ASVA Onderzoeksbureau

De ASVA studentenunie behartigt de belangen van de Amsterdamse student. Dat begint bij weten wat er speelt en weten wat studenten belangrijk vinden. Daarvoor is het ASVA Onderzoeksbureau. Weliswaar opereert het ASVA Onderzoeksbureau onafhankelijk van ASVA, maar het bureau dient hetzelfde belang, namelijk dat van de Amsterdamse student. Inmiddels vormen de zeer uiteenlopende en diverse publicaties van het bureau – altijd vanuit het perspectief van de student – een betrouwbare en serieuze bron van informatie voor de Universiteit van Amsterdam (UvA), de Hogeschool van Amsterdam (HvA), de Gemeente Amsterdam en de pers.

Contactgegevens

CREA, eerste verdieping

Nieuwe Achtergracht 170

1018 WV Amsterdam

Telefoon: 020 5252926

E-mail: onderzoeksbureau@asva.nl

1. INLEIDING

Het belangrijkste moment van een kinderleven kan zomaar het middelbare schooladvies zijn. Dit advies bepaalt immers in grote mate iemand zijn, haar of hen toekomstige carrière - en studiemogelijkheden. Dit advies bepaalt echter niet altijd correct of voldoende waartoe scholieren in staat zijn. Vrees echter niet, zegt het onderwijssysteem in Nederland tegen deze scholieren, je kan op een later moment altijd nog doorstromen naar een ander (hoger) type onderwijs. Althans, dat is het wettelijk uitgangspunt.¹ Een onderwijsinstelling mag echter wel kwalitatieve eisen stellen aan prospectieve (bijvoorbeeld hoger beroepsonderwijs) studenten die willen doorstromen naar een ander type onderwijs en hun instelling. Zolang onderwijsinstellingen studenten maar de kans bieden om eventuele deficiënties weg te werken, en dit “redelijkerwijs” binnen “redelijke termijn” kan worden gedaan. Het taalgebruik van deze wet is echter dusdanig open, dat onderwijsinstellingen grotendeels zelf kunnen bepalen welke opleidingen (masters), al dan niet middels een schakelprogramma, wel of niet een kans aan studenten bieden om deficiënties weg te werken, en door te stromen zoals door het onderwijssysteem werd beloofd.²

In de praktijk blijkt het doorstromen van een hbo-bacheloropleiding (hoger beroeps-onderwijs) naar een wo-master (wetenschappelijk onderwijs), ondanks gestelde doelstellingen en de wettelijke regel, allerminst vanzelfsprekend. Sterker nog, uit een rapport van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW) blijkt dat in 2018 op landelijk niveau 29 procent (205 stuks) van alle reguliere masters - aan de dertien bekostigde universiteiten in Nederland - niet toegankelijk is voor hbo-studenten en -gediplomeerden. Indien men hier researchmasters buitenwegen laat is dit percentage ruim 18% van alle masters in Nederland: wat betekent dat bijna 90% van de researchmasters in Nederland niet toegankelijk is voor hbo-gediplomeerden.

Wel is het zo dat deze cijfers zijn gebaseerd op landelijk niveau terwijl de toegankelijkheid van masters voor hbo-studenten per universiteit zeer verschillend zijn. Zo zijn masters aan De Technische Universiteit Eindhoven en Wageningen University, al dan niet via een schakelprogramma, allemaal wel toegankelijk voor hbo-studenten, en zijn van de Universiteit Twente en de TU Delft 90% van de masters toegankelijk voor hbo-studenten. Van de masters aan de Universiteit van Amsterdam (UvA) zijn daarentegen juist weer minder masters toegankelijk dan het landelijk gemiddelde, namelijk 47% van alle masters. Dit geldt ook voor de Universiteit Leiden.³

Daarnaast bleek dat van de niet-toegankelijke masters aan de UvA ongeveer 15% een wel toegankelijk equivalent had aan een andere universiteit in Nederland, we-

¹ Ministerie OCW 2019 p.6

² Ministerie OCW 2019 p.6

³ Ministerie OCW 2019 p.15

derom één van de hoogste en bovengemiddelde percentages.⁴ Dit percentage druist bovendien sterk in tegen de meest gegeven reden om niet toegankelijk te zijn voor hbo-studenten, namelijk dat het niveau van een hbo-bachelor niet toereikend zou zijn. Opvallend is verder dat de UvA in 2018 tegen het ministerie van OCW verklaarde voor acht masters, ongeveer 10% van het totale masteraanbod, een schakelprogramma in de pijplijn te hebben dat per 2019-2020 beschikbaar zou zijn.⁵

Voor twee naastgelegen onderwijsinstellingen, in dezelfde stad, met een van historisch nauwe relatie als de HvA (Hogeschool van Amsterdam) en UvA, waar institutioneel samenwerken relatief eenvoudig zou moeten zijn, mag worden verwacht dat doorstromen mogelijk zou zijn. Zo niet, dan valt daar nog winst te behalen. Dit onderzoek betreft daarom een inventarisatie naar de toegankelijkheid van het aanbod masters aan de UvA voor hbo-studenten, en een analyse van de patronen daarin. Bovendien bevat dit onderzoek naast een geactualiseerde en meer gedetailleerde inventarisatie van de doorstroommogelijkheden voor hbo-studenten aan de UvA, ook een vergelijking tussen de toegankelijkheid voor hbo-studenten en wo-studenten afkomstig van bacheloropleidingen die niet verwant zijn aan het domein van een master. Tot slot bevat dit onderzoek een analyse van de mogelijkheden die de HvA aan haar studenten biedt om een doorstroom naar een universiteit (UvA) mogelijk en/of gemakkelijker te maken.

⁴ Ministerie OCW 2019 p.17

⁵ Ministerie OCW 2019 p.19

2. METHODOLOGIE

Conceptualisatie

Wie het aanbod aan masters van de UvA wil gaan inventariseren, stuit direct op de ingewikkelde vraag wat nou exact een 'master' is, wat de ene master van de andere master onderscheidt en welke masters wel of niet binnen de inventarisatie meegeteld moeten worden. Om deze vragen te beantwoorden zijn verschillende - tegenstrijdige - bronnen geanalyseerd, waaronder de algemene website van de UvA, de UvA studiegids 2020-2021 en het Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs (CROHO) van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO).

Over de vraag wat exact een 'master' is, heerst enige onduidelijkheid. De UvA bakent het verschil tussen 'masters' en 'masterprogramma's' immers niet af, en hanteert vaak verschillende terminologie voor min of meer dezelfde concepten. Bovendien is het bij een groot aantal masters mogelijk om de inhoud hiervan te personaliseren. Zo kennen de meeste masters verschillende (master)programma's die een inhoudelijk accent leggen op een bepaalde specifieke richting in het veld. Hierbij kan het zijn dat deze programma's een kern van vakken delen, maar dit hoeft zeker niet. De meest voorkomende term voor zo een masterprogramma is 'track', maar de verschillende masters hanteren daarvoor soms weer andere termen, zoals: programma, specialisatie, cluster of traject.

Daarnaast worden masterprogramma's op verschillende wijzen benoemd. Sommige masterprogramma's kennen een naam naar de formule "Master X: Track Y" (zoals 'Biological Sciences: Ecology and Evolution') en andere weer "Track Y (Master X)" (zoals 'Quantitative Finance (MSc Finance)'). Daarnaast bestaan sommige masters enkel uit 'tracks', hebben sommige masters juist geen tracks en hebben andere masters zowel een programma als tracks. Al met al is niet zomaar eenduidig te zeggen wat nou wel en niet opzichzelfstaande 'masters' zijn, en hoe men deze moet duiden.

Daarnaast zijn enkele masters uitgesloten van dit onderzoek en deze inventarisatie vanwege hun aard. Het wettelijk kader vereist voor hbo-bachelor studenten dezelfde toegankelijkheid als voor wo-bachelor studenten.¹ Zogeheten 'Executive masters', geavanceerde (post-initiële) masters, en enkele onderwijsopleidingen, zijn echter niet in overweging genomen omdat zij: ofwel een wo-masterdiploma bij instroom vereisen, of überhaupt slechts onder speciale omstandigheden toegankelijk zijn voor wo-bachelor studenten. Researchmasters, hoewel zij veelal een strengere selectie kennen dan reguliere masters in hetzelfde vakgebied, zijn in beginsel wel toegankelijk voor hbo-studenten, en zijn daarom wel meegeteld binnen deze inventarisatie. Wel zijn zij significant minder toegankelijk. In 2018 was op landelijk niveau 82% van de reguliere

¹ Ministerie OCW 2019 p. 6

wo-masters toegankelijk voor hbo-studenten, tegenover slechts 13% van het totaal aanbod researchmasters.²

Database-analyse

De eerste bron van dit onderzoek is de lijst van masters op [de algemene UvA website](#). Onder het kopje 'Masters' claimt [de UvA website](#) dat prospectieve studenten kunnen kiezen uit "ruim 280 verschillende masterprogramma's". De lijst die de UvA vervolgens op haar website presenteert schiet hieraan echter te kort. De 279 artikelen in deze lijst bestaan namelijk, naast masters, ook uit trajecten die op zichzelf geen masteropleiding zijn, zoals honourstrajecten, masters waar studenten zich niet meer voor kunnen inschrijven, duplicaten en overlappende 'masterprogramma's'. Zo bevat de lijst meestal artikelen voor zowel de 'master' als diens 'tracks', zoals bijvoorbeeld; 'Accountancy and Control', 'Accountancy (MSc Accountancy and Control)' en 'Control (MSc Accountancy and Control).

De tweede bron van dit onderzoek, [de UvA studiegids \(2020-2021\)](#), bevat enkele soortgelijke fouten. De 166 masters in de database kennen immers tevens duplicaten en oude - reeds gesloten - masters, maar daarentegen geen overlappende masters. Zo staan enkele tracks, die in de voorgaande lijst wel apart werden weergegeven, nu slechts op de pagina van de master zelf gedifferentieerd. De 10 artikelen in de algemene lijst die aan de master Business Administration waren gewijd, vallen bijvoorbeeld in de studiegids onder slechts één enkel artikel; wat grotendeels de discrepantie tussen deze twee bronnen verklaart.

De derde bron van dit onderzoek is niet afkomstig vanuit de UvA zelf, maar vanuit DUO, namelijk het CROHO. Een inschrijving in het CROHO is een vereiste voor de bekostiging van een opleiding vanuit de overheid en het verlenen van erkende masterdiploma's. Het CROHO bevat vanuit de UvA 85 unieke, toepasselijke, masters. Dit is significant lager dan de aantallen uit de zojuist benoemde bronnen omdat veel van de masterprogramma's een CROHO-inschrijving delen. Masterprogramma's die zo een inschrijving delen lopen veelal grotendeels samen, maar kunnen echter ook geen enkel overlap hebben qua curriculum. De inventarisatie vanuit het ministerie van OCW in 2018 vond een vergelijkbaar aantal masters aan de UvA, namelijk 86.³

Door de eerdergenoemde complexiteiten en uitzonderingen in acht te nemen blijkt uit de verschillende gehanteerde bronnen een totaal van 203 masterprogramma's aan de UvA, die uiteindelijk leiden tot 85 verschillende te behalen masterdiploma's. Enerzijds is er vaak grote inhoudelijke overlap tussen masterprogramma's, maar anderzijds kunnen er grote verschillen zijn tussen masterprogramma's die leiden tot hetzelfde type masterdiploma. Het is daarom niet zuiver om van tevoren één van deze twee

² Ministerie OCW 2019 p. 11

³ Ministerie OCW 2019 p. 10

lijsten tot 'masters' te verklaren, en de ander niet. De daadwerkelijke definitie van het begrip 'master' zal ergens in het midden liggen; waarmee de inventarisatie allereerst op beide niveaus en bronnen wordt uitgevoerd.

De hbo-master

Net zoals het wetenschappelijk onderwijs (wo) kent het hoger beroepsonderwijs (hbo) ook een bachelor-master structuur, al kan de hbo-master niet worden gezien als het equivalent van de wo-master. De hbo-master en wo-master verhouden zich dan ook niet tot elkaar zoals de hbo - en wo-bachelor dat doen. Een hbo-master wordt immers vaak in deeltijd naast een (parttime of fulltime) baan gedaan, en is slechts binnen enkele vakgebieden beschikbaar. In 2020 waren er in totaal 104.300 eerstejaars hbo-studenten, en werden er slechts 4.094 hbo-masters behaald, een verhouding van 25.5 op 1.⁴ Daartegenover waren er in totaal 65.408 eerstejaars wo-studenten, en werden er 46.501 masterdiploma's behaald (1,4 op 1), een verschil van factor 18.⁵ Wie door wil studeren na zijn of haar hbo-bachelor is dus simpelweg vaak gedwongen om uit te wijken naar het wetenschappelijk onderwijs.

Geïnterviewde karakteristieken

De kern van dit onderzoek draait om de vraag welke masters aan de UvA toegankelijk zijn voor gediplomeerde hbo-studenten; wat daarmee het belangrijkste geïnterviewde karakteristiek is. Een master is binnen dit onderzoek gekarakteriseerd als toegankelijk indien hbo-studenten van op zijn minst één bacheloropleiding - via welke wijze dan ook (met de uitzondering van het behalen van een wo-bachelor) - kunnen worden toegelaten tot desbetreffende masteropleiding aan de UvA.

Daarnaast is, om meer en gespecificeerd inzicht te krijgen over de toegankelijkheid van masters, tevens geïnterviewd op welke wijze en/of voor specifiek welke personen masters aan de UvA toegankelijk zijn. Wat betreft de vraag over de 'wijze waarop' is onderscheid gemaakt tussen directe toegang, toegang na afronding van een standaard vast schakelprogramma als premaster en toegang na afronding van een gepersonaliseerd maatwerkprogramma als premaster. Wat betreft de vraag voor 'wie' masters toegankelijk zijn is geïnterviewd voor specifiek welke personen bovenstaande procedures en wegen open staan. Dat wil zeggen, wat voor type studenten in aanmerking komen om überhaupt toegelaten te kunnen worden tot een schakelprogramma en/of maatwerkprogramma van een master aan de UvA.

Om deze bovenstaande vragen te kunnen beantwoorden, en meer inzicht in de toegankelijkheid van een master te krijgen, moet tevens worden gekeken naar de eisen

⁴ <https://www.onderwijsincijfers.nl/kengetallen/hbo/studenten-hbo>

⁵ <https://www.onderwijsincijfers.nl/kengetallen/wo/studenten-wo>

die aan wo-bachelor studenten worden gesteld om toegang tot een master te krijgen. Echter kunnen hiervoor niet zomaar dezelfde karakteristieken worden gebruikt als voor hbo-studenten. Het verbaast immers niemand dat vrijwel iedere master aan de UvA directe toegang verleent aan gediplomeerde van op zijn minst één of meerdere UvA bacheloropleidingen; dat zit immers in de aard van de bachelor-master structuur. Er is daarom enkel geregistreerd of masters toegankelijk zijn voor niet-gerelateerde bacheloropleidingen (zoals bijvoorbeeld een bacheloropleiding aan een andere faculteit) aan de UvA, en of het afronden van schakelprogramma (standaard of maatwerk) daarbij een vereiste is. Hierbij is onder directe toegang tevens een tijdens de bachelor toegankelijk schakelprogramma van maximaal 30 ECTS gerekend, omdat deze past binnen de keuzeruimte die bijna alle wo-bacheloropleidingen aan de UvA hebben. Zo kunnen bijvoorbeeld zowel wiskunde als bedrijfskunde studenten binnenstromen bij de master Europese Studies, zolang zij hun tussentijdse keuzeruimte inzetten voor bepaalde vakken van de bachelor Europese Studies aan de UvA.

Daarnaast zijn ook feiten over masterprogramma's verzameld, waaronder de faculteit, de taal, of de opleiding een researchmaster is en hoeveel studenten de master momenteel volgen. Deze karakteristieken zullen op verschillende manieren terugkomen in de inventarisatie van dit onderzoek.

Dataverzameling

De informatie ten gronde van de inventarisatie in dit onderzoek is gehaald van de UvA website, die voor ieder master(programma) een aparte pagina bevat. Er is wegens een tweetal redenen gebruikt gemaakt van data en informatie vanuit het academisch studiejaar 2020-2021. Allereerst was de studiegids van het jaar 2021-2022, ten tijde van de voorbereiding van dit onderzoek, nog niet gepubliceerd en was veel van de informatie incompleet en/of nog niet definitief. Ten tweede staat de informatie over het afgelopen jaar vast en is bepaalde data over de opleidingen nou eenmaal niet beschikbaar voor de inschrijvingsperiode van het aanstaande academisch studiejaar.

3. UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Zoals eerder benoemd is de inventarisatie zowel op het niveau van masterprogramma's, als op het niveau van masterdiploma's gedaan. Van de 203 verschillende masterprogramma's aan de UvA die in de inventarisatie zijn meegenomen, bleken er uiteindelijk 117 toegankelijk te zijn voor hbo-studenten, wat gelijk staat aan ongeveer 58%. Van de 85 in totaal te behalen masterdiploma's aan de UvA zijn er 46, ongeveer 54%, te behalen door hbo-studenten.

Percentueel gezien geven beide definities van een 'master' dus een soortgelijk beeld voor wat betreft de toegankelijkheid. Heel verrassend is dit niet omdat, de verschillende masterprogramma's, die tot eenzelfde soort masterdiploma leiden, vrijwel allemaal dezelfde toegangseisen bleken te hebben. Dat wil zeggen dat de 10 verschillende Business Administration masterprogramma's - die leiden tot hetzelfde type masterdiploma Msc Business Administration - allemaal toegankelijk zijn voor hbo-studenten, en de 9 verschillende Psychologie masterprogramma's en het bijbehorende masterdiploma juist allemaal niet. De enige uitzondering hierbij is de master Geschiedenis. Van de 8 verschillende masterprogramma's Geschiedenis die leiden tot eenzelfde soort masterdiploma geschiedenis, zijn er 5 wel en 3 niet toegankelijk voor hbo-studenten. Desondanks wordt deze master Geschiedenis binnen dit onderzoek wel als toegankelijk bestempeld; de drie niet toegankelijke programma's zijn immers van zeer gespecialiseerde aard en daarmee simpelweg minder toegankelijk dan andere masters.

Aangezien er bovenstaand weinig verschil zit tussen de uitkomsten van een analyse op basis van masterprogramma's of masterdiploma's, zal vanaf heden een nadere analyse op het niveau van masterdiploma's worden gedaan, wat vanaf nu een analyse op 'masteropleiding' mag worden genoemd.

De UvA biedt op dit moment 15 research masteropleidingen aan. Van deze vijftien research masteropleidingen zijn er twee - onder voorbehoud van bepaalde eisen - toegankelijk voor hbo-studenten, wat afgerond 13% is. Dit percentage is in lijn met het met het landelijk gemiddelde wat uit de inventarisatie uitgevoerd door het ministerie van OCW (2018) bleek. Het percentage toegankelijke research- masteropleidingen aan de UvA was in 2018 slechts 4,8%. Wel was het totaal aantal research masteropleidingen destijds groter dan nu, wat het percentage kan beïnvloeden.

Het percentage toegankelijke reguliere masteropleidingen aan de UvA, waarbij research masteropleidingen dus zijn uitgesloten, is 63%. Dit ligt ver onder het landelijk gemiddelde van 82% wat uit de inventarisatie door het ministerie van OCW in 2018

bleek. In 2018 was het percentage toegankelijke (reguliere) masteropleidingen aan de UvA volgens het ministerie van OCW 59,2%.

Indien we het totaal aantal masterstudenten aan de UvA in 2021 per masteropleidingen nemen, blijken 7691 van de in totaal 13080 masterstudenten aan een toegankelijke masteropleiding te studeren. Dat is afgerond 59% van alle masterstudenten aan de UvA.

Verder is er ook naar de voertaal van een masteropleiding gekeken. Nog meer dan bij bacheloropleidingen aan de UvA, zijn veel masteropleidingen exclusief in het Engels te volgen. In totaal is bij 65 van de 85 masteropleidingen aan de UvA de voertaal Engels, wat afgerond op 74% uitkomt. Wel kunnen studenten binnen domeinen als onderwijs, geneeskunde, tandheelkunde en rechten nog altijd een masteropleiding in het Nederlands volgen. In totaal maakten in 2021 4281 studenten, ongeveer 32% van alle masterstudenten, gebruik van die mogelijkheid. Van de 65 masteropleidingen, waarbij de voertaal Engels is, is slechts 32 toegankelijk voor hbo-studenten; wat neerkomt op 49%. Van de 20 masteropleidingen, waarbij Nederlands de voertaal is, zijn 14 opleidingen toegankelijk voor hbo-studenten; wat neerkomt op 70%.

Toegankelijkheid masters

Directe toegang

Van de 46 toegankelijke masteropleidingen die de UvA aanbiedt, zijn er negen direct toegankelijk voor hbo-studenten. Dat wil zeggen dat een hbo-student, na afronding van de bacheloropleiding, geen extra vakken, modules of ECTS hoeft te behalen om toegang tot desbetreffende masteropleiding te verkrijgen. Het gaat hier echter wel om zeer gelimiteerde mogelijkheden. Zo zijn 6 van deze 9 direct toegankelijke masteropleidingen, soortgelijke - Nederlandstalige - rechtsgeleerdheid opleidingen die vergelijkbare toegangseisen kennen. Namelijk, studenten van de bacheloropleiding Rechten aan de HvA kunnen hiernaar direct doorstromen, mits zij tussentijds een wetenschappelijk excellentieprogramma hebben afgerond. De overige 3 direct toegankelijke masteropleidingen hebben een selectieprocedure waarin hbo-studenten op gelijke voet worden beoordeeld en beschouwd als wo-studenten.

Indirecte toegang

Naast directe toegang is binnen deze inventarisatie tevens indirecte toegang geregistreerd. Indirecte toegang houdt in dat een student eerst een daarvoor bestemd traject of programma moet afronden alvorens de student toegang tot een masteropleiding krijgt. Dit kan bestaan uit zowel een standaard schakelprogramma als een gepersonaliseerd maatwerkprogramma, wat voor iedere student verschillend is. Desbetreffende opties kunnen bovendien tevens naast elkaar bestaan. Van een

standaard schakelprogramma is sprake indien een vast vakkenpakket, wat voor iedere aspirant-masterstudent in beginsel hetzelfde is, moet worden afgerond om toegang tot een masteropleiding te krijgen. Het kan echter wel zijn dat vrije keuzes voor wat betreft de precieze invulling van het programma, zoals keuzevakken, mogelijk zijn. Daarnaast is het tevens mogelijk dat een student vrijstellingen voor bepaalde vakken geniet wegens eerdere scholing. Binnen dit onderzoek gaat men in dat specifieke geval nog altijd uit van een standaard schakelprogramma.

Uit de inventarisatie blijkt dat, indien deze bestaat, de meeste standaard schakelprogramma's onafhankelijk zijn van het niveau van de vooropleiding. Dat wil zeggen dat zij in beginsel een hbo-student en wo-student op gelijke voet beoordelen. Het kan echter wel zijn dat er onderscheid wordt gemaakt voor wat betreft de 'type' hbo-student, wat de toegankelijkheid doet beperken. Zo is het standaard schakelprogramma van de masteropleiding Fiscaal Recht bijvoorbeeld (direct) toegankelijk voor alle verschillende soorten gediplomeerde wo-studenten. Voor (gediplomeerde) hbo-studenten geldt echter dat het standaard schakelprogramma alleen direct toegankelijk is voor hbo-studenten met een juridische achtergrond. Dat wil zeggen dat een hbo-student met een juridische achtergrond inderdaad op gelijke voet wordt beoordeeld met een wo-student, maar een hbo-student bedrijfs- of bestuurskunde etc. niet. Het standaard schakelprogramma voor de masteropleiding Fiscaal Recht is daarmee wel toegankelijk voor een (niet gerelateerde) wo-student psychologie of politicologie, maar niet voor een (niet gerelateerde) hbo-student bestuurs- of bedrijfskunde.

Van een gepersonaliseerde premaster (of schakelprogramma) is sprake wanneer het vakkenpakket afhankelijk is van de inhoud, en dus niet het niveau van de vooropleiding van de student. De samenstelling van het vakkenpakket en de premaster wordt dan dusdanig gepersonaliseerd ingericht dat eventuele gebreken in de kennis en vaardigheden van een student worden aangevuld, maar reeds bestaande vaardigheden niet worden behaald. Dat wil zeggen dat een student geen vakken hoeft te volgen die hij, zij of hen al heeft afgerond. Het kan bij een gepersonaliseerde premaster dus zijn dat een student slechts twee vakken hoeft af te ronden, maar ook dat een student juist meer vakken moet afronden; dit verschilt per student.

Vaste premasters

Veruit de meest voorkomende vorm van toegankelijkheid vindt men middels de vaste standaard premaster voor hbo-studenten. Van de 85 masterdiploma's die een student kan behalen aan de UvA, is de masteropleiding in 35 gevallen toegankelijk – voor hbo-studenten – via een vaste en standaard premaster. Dat is 76% van de toegankelijk masteropleidingen voor hbo-studenten. Indien we hier, tegen de conclusie van de methodologie in, tevens een analyse op het niveau van masterprogramma's doen zijn van de 117 toegankelijke masterprogramma's voor

hbo-studenten, er 96 toegankelijk middels een vaste standaard premaster. Dat is 82% van het totaal aantal toegankelijke masterprogramma's. In beide gevallen komen vaste standaard premaster dus het meest voor.

Het kan echter wel zijn dat de daadwerkelijke inhoud van een vaste standaard premaster ietwat verschillend is voor hbo-studenten dan voor wo-studenten. Dit verschil neemt verscheidende vormen aan, maar berust meestal op een toevoeging van wetenschappelijke vaardigheden voor hbo-studenten. Dat wil zeggen dat er vaste standaard premasters bestaan die voor wo-studenten 30 ECTS inhouden, maar voor hbo-studenten een extra 12 ECTS aan academische vaardigheden bevatten. Hbo-studenten worden daarmee niet op gelijke voet beoordeeld als wo-studenten.

Daarnaast gaat het bij de 35 toegankelijke masteropleidingen via een vaste standaard premaster veelal niet om hbo-studenten in haar totaliteit. Dat wil zeggen dat deze premasters wel toegankelijk zijn voor hbo-studenten, maar niet voor alle verschillende hbo-studenten. Een goed voorbeeld is de premaster voor de masteropleiding Political Economy (programma van Political Science). Deze vaste standaard premaster is toegankelijk voor hbo-studenten vanuit een gerelateerd domein aan de sociale wetenschappen. Dit geldt dus niet voor alle hbo-studenten zoals studenten aan de opleiding Verpleegkunde, Sportmanagement, Bouwkunde of Bedrijfseconomie etc. Van de 35 toegankelijke masteropleidingen is er geen één toegankelijk voor alle hbo-studenten. Indien we hier een analyse doen op basis van masterprogramma's, zijn slechts 4 van de 96 vaste standaard premasters toegankelijk voor alle hbo-studenten.

Gepersonaliseerde masters

Van de 46 toegankelijke masteropleidingen voor hbo-studenten, zijn er 12 toegankelijk via een gepersonaliseerde premaster. Dat is 26% van alle toegankelijke masteropleidingen. Van de 117 toegankelijke masterprogramma's voor hbo-studenten zijn er 29 toegankelijk via een gepersonaliseerde premaster. Dat is 25% van het totaal aantal toegankelijke masterprogramma's. Deze personalisatie kan bestaan uit verschillende vakken voor zowel gerelateerde als niet-gerelateerde hbo-studenten. Er wordt hierbij per student bepaald welke modules wel of niet gevolgd moeten worden. Het is daarmee lastig te bepalen wat voor type student in aanmerking komt om toegelaten te worden tot een masteropleiding, en dus ook in hoeverre alle hbo-studenten hiervoor in aanmerking komen. De eis van een afgeronde, gerelateerde, bacheloropleiding komt hierbij wel veel terug. Bovendien komt het, in het geval van gepersonaliseerde premasters, vaak voor dat een studieadviseur uiteindelijk beslist of een student wel of niet voldoet aan de toegangseisen, en welke vakken daarvoor gevolgd moeten worden.

Toegankelijkheid per faculteit

De toegankelijkheid van masteropleidingen aan de UvA kent grote verschillen per faculteit. Hoewel er vanzelfsprekend diversiteit bestaat tussen faculteiten, zijn deze instellingen, om een aantal redenen, weldegelijk een relevant onderwerp van analyse. Allereerst maken veel masteropleidingen aan de UvA binnen hun ingang - en toelatingseisen onderscheid op basis van een faculteit. Zo wordt met regelmaat op basis van de faculteit van desbetreffende (afgeronde) bacheloropleiding bepaald of deze voldoende 'gerelateerd' is aan de masteropleiding, en of de onderzoeksvaardigheden van deze faculteit en student aansluiten op desbetreffende masteropleiding. Daarnaast zijn er tevens patronen te herkennen binnen de toelatingseisen van masteropleidingen aan eenzelfde faculteit.

Faculteit der Geneeskunde (FDG)

De FDG biedt in totaal twee masteropleidingen aan, de niet toegankelijke master Geneeskunde en de wel toegankelijke master Medical Informatics. De masteropleiding Geneeskunde kent strenge toelatingseisen voor wo-studenten, en is tegenwoordig zelfs helemaal niet toegankelijk voor hbo-studenten. Hoewel de opleiding in voorgaande jaren wel schakeltrajecten aanbood voor zowel hbo - als wo-studenten, zijn deze tegenwoordig niet meer mogelijk. Een belangrijke voetnoot hierbij is dat destijds aan geïnteresseerde hbo-studenten de eis werd gesteld over het juiste vwo-diploma te beschikken, wat de masteropleiding alsnog zeer beperkt toegankelijk voor hbo-studenten maakte.

De masteropleiding Medical Informatics wijkt sterk af van de master Geneeskunde, en kent minder strenge toelatingseisen. Deze masteropleiding is - veelal na het afronden van een gepersonaliseerde premaster en/of schakeltraject - toegankelijk voor hbo-studenten met een afgeronde bacheloropleiding gerelateerd aan medische zorg en/of informatica. Voor wo-studenten die willen doorstromen naar deze masteropleiding gelden dezelfde soort eisen.

Faculteit der Rechtsgeleerdheid (FDR)

De FDR kent in totaal 10 masteropleidingen die een grote uniformiteit voor wat betreft hun toegankelijkheid tonen. Ondanks dat de toegangseisen inhoudelijk onderling verschillen, zijn ze qua vorm en toegankelijkheid grotendeels hetzelfde ingericht. Zo zijn masteropleidingen aan de FDR in beginsel toegankelijk voor studenten met een afgeronde wo-bacheloropleiding in de rechtsgeleerdheid. Daarnaast bieden 6 van de 10 masteropleidingen direct toegang voor hbo-studenten. Echter, het gaat daarbij wel slechts om een beperkte groep hbo-studenten. Studenten met een afgeronde bacheloropleiding Rechten, die gedurende deze bachelor het

wetenschappelijke excellentie-programma hebben afgerond, krijgen direct toegang tot de Nederlandstalige masteropleidingen binnen de FDR. De FDR heeft daarmee een groot aandeel in het aantal direct toegankelijke masteropleidingen aan de UvA (8), en mag daarom worden bestempeld als zeer toegankelijke faculteit; al geldt dit slechts voor hbo-studenten met een bachelor Rechten.

Studenten van een andere hbo-bacheloropleiding kunnen in principe tevens toegang verkrijgen via een premaster van 54ECTS. De inhoud van deze premasters verschilt onderling en bevat slechts een beperkte hoeveelheid aan keuzeruimte. Opvallend hierbij is bovendien dat desbetreffende premaster geen verplichte methodologische vakken en/of academische vaardigheden bevat.

Ondanks dat de masteropleidingen aan de FDR en de premaster opties toegankelijk ogen voor hbo-studenten, beoordeelt zij hbo- en wo-studenten niet op gelijke voet. Waar de premaster opties allemaal toegankelijk zijn voor wo-studenten van welke bachelor en/of faculteit dan ook, zijn zij slechts toegankelijk voor een beperkt groep hbo-studenten. Namelijk, die van de bacheloropleiding Rechten of een bacheloropleiding met een ander juridisch component zoals Sociaaljuridische dienstverlening en Fiscale Economie. Een ander type hbo-student krijgt dus geen toegang tot de FDR, wat de toegankelijkheid doet beperken.

Faculteit der Economie en Bedrijfskunde (FBE)

De FBE biedt 9 masteropleidingen aan, waarvan 4 opleidingen toegankelijk zijn voor hbo-studenten. Deze vier masteropleidingen zijn allemaal toegankelijk via een vaste - standaard - premaster, en twee van hen tevens via een gepersonaliseerd traject. Hierbij geldt dat een hbo-student wordt toegelaten na afronding van desbetreffende premaster. Wel zijn deze premaster opties een stuk minder uniform, en verschillen zij qua inhoud en opbouw tussen de 20 en 30 ECTS. Bovendien kan het zijn dat, bij de toelating tot een pre-master, gevraagd wordt naar aanvullende gegevens zoals een cijfergemiddelde van de (afgeronde) bacheloropleiding.

Wat verder opvalt binnen de FBE is dat bij twee van de masteropleidingen de premaster opties alleen toegankelijk zijn voor hbo-studenten. Dat wil zeggen dat de premaster optie voor de masteropleiding Fiscale Economie wel toegankelijk is voor hbo-studenten van een verwante bacheloropleiding (fiscale economie), maar onder geen enkele voorwaarden voor niet gerelateerde wo-studenten toegankelijk is. De masteropleiding Entrepreneurship kent daarnaast tevens een premaster die alleen voor hbo-studenten toegankelijk is, maar biedt daarentegen wel bredere mogelijkheden tot directe instroom voor wo-studenten. Tot slot kent de FBE nog twee premasters die voor wo-studenten, gezien het ontbreken van methodologische vakken en/of academische vaardigheden, minder lang duren dan voor hbo-studenten. Samenvattend lijkt binnen FBE dus sprake van een trend dat hbo-studenten wel (kunnen) worden toegelaten, maar daar meer verwantschap tegenover moet staan.

De masteropleidingen Accountancy and Control en Fiscale Economie bieden ook gepersonaliseerde trajecten voor hbo-studenten, van een minder verwante vooropleidingen, aan. Hoewel er wordt gesproken over 'extra vakken', is het niet duidelijk hoeveel studiepunten deze vakken omvatten.

De overige 5 masteropleidingen aan de FBE zijn helemaal niet toegankelijk voor hbo-studenten, ondanks dat een aantal van hen wel substantiële premasters aanbiedt voor wo-studenten van een niet gerelateerde bacheloropleiding. Zo bieden de masteropleidingen Actuarial Science & Mathematical Finance en Economics bijvoorbeeld zowel gepersonaliseerde als vaste premasters aan voor een brede groep wo-studenten. De masteropleiding Economics biedt zelfs een 60 ECTS 'transition minor' aan, die open staat voor alle wo-studenten die hun eerste jaar hebben gehaald, maar niet toegankelijk is voor hbo-studenten.

De masteropleidingen Finance en Business Economics zijn zowel voor hbo - als wo-studenten zeer beperkt toegankelijk.

Faculteit der Geesteswetenschappen (FGW)

De FGW kent het grootste aantal masteropleidingen van de UvA. Van de in totaal 88 masteropleidingen aan de UvA biedt de FGW er 26 aan. Slechts 13 masteropleidingen hiervan zijn toegankelijk voor hbo-studenten. Waar het aanbod masteropleidingen aan de FGW zeer divers is, zijn de doorstroommogelijkheden echter redelijk uniform.

De meest voorkomende vorm van toegang voor hbo-studenten is de vaste - standaard - premaster die 11 van de 13 toegankelijke masteropleidingen aanbiedt. Deze vaste premasters bestaan uit trajecten van 30 ECTS aan inhoudelijke vakken, met een extra 12 ECTS aan academische vaardigheden voor hbo-studenten.

Echter geldt ook hier dat de premaster opties in beginsel minder toegankelijk zijn voor hbo-studenten dan voor wo-studenten. Waar de premasters open staan voor een breed scala aan niet gerelateerde wo-studenten, dienen hbo-studenten een bacheloropleiding verwant aan desbetreffende masteropleiding te hebben afgerond. Sterker nog, door de relatief kleine eis van 30 ECTS kunnen wo-studenten van niet gerelateerde wo-bacheloropleidingen zelfs direct toegang krijgen tot de meeste van deze masters. Los van de strengere eisen voor hbo-studenten, wordt er bovendien weinig duidelijkheid gegeven over wat wel of niet een relevante vooropleiding betreft. Het wordt hbo-studenten aangeraden zich in te schrijven voor een masteropleiding, waarna zij te horen krijgen of zij wel of niet in aanmerking komen voor de premaster.

De andere twee toegankelijke masteropleidingen Archeology en Art Performance Research studies bieden slechts, direct of na afronding van een premaster, toegang aan een respectievelijk kleine groep hbo-studenten. Namelijk, de masteropleiding Archeology biedt een doorstroomminor van 30 ECTS voor studenten van alleen de

hbo-bachelor Archeologie aan de Hogeschool Saxion. De specialisatie in Artistic Research van de researchmaster Art and Performance Research Studies staat daarnaast alleen open voor hbo-studenten van een kunstacademie.

De overige 13 masteropleidingen, waarvan er 7 een researchmaster zijn, zijn helemaal niet toegankelijk voor hbo-studenten. Wat wel opvalt is dat zij, in tegenstelling tot veel andere niet toegankelijke masteropleidingen en/of faculteiten, expliciet benoemen dat zij niet toegankelijk zijn voor hbo-studenten; een motivering of uitleg ontbreekt echter wel.

Verder valt op dat van de 6 overige niet toegankelijke masteropleidingen (geen researchmasters) slechts één opleiding tevens niet toegankelijk is voor niet gerelateerde wo-studenten. Sterker nog, 3 van deze masteropleidingen vereisen slechts 30 ECTS aan gerelateerde vakken van wo-studenten van een niet gerelateerde bachelor, en de overige 2 bieden een premaster exclusief voor wo-studenten aan.

Dit geldt ook voor de 7 niet toegankelijke researchmasters. Waar deze onder geen enkele voorwaarde toegankelijk waren voor hbo-studenten, zijn deze relatief toegankelijk voor wo-studenten. Ondanks dat er bepaalde aanvullende eisen worden gesteld aan bijvoorbeeld het cijfergemiddelde, wordt door 4 van deze researchmasters toegang verschaft aan studenten met een maatschappelijke, sociaal of geesteswetenschappelijke bachelor, zolang zij minstens 30 ECTS aan vakken in het gerelateerde veld hebben behaald. Twee van de researchmasters, waarvan 1 ook in de vorige categorie valt, bieden een schakeltraject wat uitsluitend toegankelijk is voor wo-studenten.

De twee resterende researchmasters zijn voor zowel hbo - als wo-studenten niet toegankelijk.

Faculteit der Maatschappij-en Gedragwetenschappen (FMG)

Van de 19 masters die de FMG aanbiedt, zijn er 9 (47%) toegankelijk voor hbo-studenten. Van deze 9 toegankelijke masteropleidingen bieden er 8 toegang via een vaste - standaard - premaster, en 1 via een gepersonaliseerde premaster. Wederom is er sprake van een grote mate aan uniformiteit. Alle 8 vaste premasters kennen een bepaalde structuur, vergelijkbaar met die van de FGW. Dat wil zeggen, ze bestaan uit een inhoudelijke kern, en aanvullende methodologische (academische vaardigheden) vakken voor hbo-studenten. Wel is de vereiste methodologische kennis groter op de FMG dan op de FGW. Namelijk, niet 12 maar 30 ECTS aan methodologische vakken. Bovendien bestaan deze 30 ECTS aan methodologische vakken niet, zoals bij FGW, uit dezelfde inhoud, maar verschilt het per premaster en verwante bacheloropleiding wat de inhoud van deze 30 ECTS is.

De premasters zijn over het algemeen toegankelijk voor studenten met een sociaalwetenschappelijke en maatschappelijke vooropleiding, en maken weinig tot geen onderscheid tussen wo - en hbo-studenten. Wel bieden een aantal masteropleidingen, gezien de relatief beperkte eis van 30 ECTS aan kennis, direct toegang aan niet-gerelateerde wo-studenten; voor hbo-studenten geldt dit niet.

De resterende toegankelijke masteropleiding, International Development Studies, kent net als hierboven een vaste premaster. Echter, is deze in beginsel slechts toegankelijk voor alleen wo-studenten. Het wordt hbo-studenten, vanuit deze masteropleiding, aangeraden contact op te nemen met de studieadviseur over “de mogelijkheden tot een premasterprogramma”. Verder wordt er geen enkele informatie verschaft over wat voor hbo-studenten wel of niet in aanmerking komen voor de premaster, aan welke eisen zij moeten voldoen of wat de inhoud van de premaster zou zijn.

Van de in totaal 10 niet-toegankelijk masteropleidingen zijn 5 researchmasters. De overige niet toegankelijke masteropleidingen zijn redelijk divers en hebben ieder een eigen reden om geen toegang te bieden aan hbo-studenten. Sommige van hen kennen een numerus fixus, zijn in samenwerking met andere universiteiten of leiden tot een bepaald beroep met specifieke certificeringseisen.

Noemenswaardig is verder de master in de communicatiewetenschap. In tegenstelling tot veel van de vergelijkbare masteropleidingen aan de FMG biedt zij enkel een schakeltraject aan voor wo-studenten. Voor hbo-studenten, specifiek voor studenten van aan communicatie gerelateerde bachelor, bestaat echter een bijzonder ander programma. In plaats van een premaster kunnen deze hbo-studenten een verkort bachelorprogramma doen van 90 ECTS. Dit programma kan worden gevolgd tijdens het vierde studiejaar, maar ook na het afronden van de bachelor. Ondanks dat de premaster dus enkel toegankelijk is voor wo-studenten, biedt de opleiding wel een mogelijkheid aan hbo-studenten te kunnen voldoen aan deze eis. Namelijk, via een verkorte wo-bachelor. De route steekt, tegenover een premaster van 30 ECTS, wel intens af.

Faculteit der Natuurwetenschappen Wiskunde en Informatica (FNWI)

De FNWI biedt 15 masteropleidingen aan, waarvan 1 een researchmaster is. Van deze masteropleidingen zijn er 8 (53%) toegankelijk voor hbo-studenten, 3 direct en 5 na een gepersonaliseerd traject. De gepersonaliseerde premasters hebben veelal een grootte van maximaal 30 ECTS, met een enkeling van 42 ECTS. Noemenswaardig is dat er voor studenten van gerelateerde hbo-opleidingen meer toegangsmogelijkheden zijn dan voor niet gerelateerde wo-studenten. Van de 8 toegankelijke masteropleidingen voor hbo-studenten, zijn er slechts 4 toegankelijk voor zij-instromers vanuit andere vakgebieden en wo-bacheloropleidingen. Van de 7 niet toegankelijke masteropleidingen voor hbo-studenten zijn er bovendien tevens

7 niet toegankelijke masteropleidingen voor hbo-studenten zijn er bovendien tevens slechts 2 (wel) toegankelijk voor wo-studenten. Dit staat in contrast met de andere faculteiten, waar de trend juist omgekeerd is.

Er zijn enkele masteropleidingen met noemenswaardige toelatingsprocedures. Allereerst is de researchmaster Wiskunde ogenschijnlijk toegankelijk voor hbo-studenten, als zij aan kunnen tonen kennis te hebben op een niveau 'op of dicht bij het niveau van een (wo) bachelor graad in Wiskunde'. Er wordt verder geen informatie verschaft over hoe deze procedure verloopt.

De master Security and Network Engineering is daarnaast tevens uniek. Deze masteropleiding is de enige die een hbo-bachelor expliciet gelijkstelt aan een wo-bachelor. Studenten met een vooropleiding in de Computer Science, (technische) Informatica etc. zijn in beginsel welkom, ongeacht of zij van deze opleiding van een Hogeschool of Universiteit komen. Echter volgt er nog wel een uitgebreide selectieprocedure, eerst een reeks kennis toetsen en daarna een intakegesprek.

Tot slot is de master Biomedical sciences ook direct toegankelijk voor hbo-studenten. Aan de hand van een interview over bepaalde inhoudelijke kennis, de motivatie van de student en referenties van stagebegeleiders wordt bepaald of een student wordt toegelaten. Voor wo-studenten uit niet gerelateerde disciplines is dit bovendien geen optie.

De 7 niet toegankelijke masteropleidingen zijn in het algemeen erg strikt. Slechts 2 bieden een premaster aan voor wo-studenten, en de rest is enkel open voor direct gerelateerde vooropleidingen. Deze studies kennen over het algemeen een maximaal aantal studenten, en een complex stelsel factoren dat wordt meegewogen in de toelating van zelfs studenten met een aansluitende vooropleiding.

Faculteit der Tandheelkunde (ACTA)

De ACTA biedt in totaal maar 1 masteropleiding aan, namelijk Tandheelkunde. De masteropleiding Tandheelkunde duurt, net als de master Geneeskunde, drie jaar lang en is niet toegankelijk voor hbo-studenten. De master Tandheelkunde is daarnaast ook niet toegankelijk voor zij-instromers en niet gerelateerde (wo) bacheloropleidingen. Alleen met een afgeronde bachelor in de Tandheelkunde krijgt iemand toegang tot deze masteropleiding.

Instituut voor interdisciplinaire studies (IIS)

De drie resterende masteropleidingen zijn ondergebracht onder het IIS en vertonen weinig uniformiteit. Alleen de master Forensic Science is toegankelijk voor hbo-studenten. Dit betreft directe toegang voor studenten met een vooropleiding in het Hoger Laboratorium Onderwijs, en mogelijk ook voor andere bèta bachelors.

Er wordt geen premaster aangeboden, en is sprake van een selectie op basis van de vooropleiding, motivatie en (stage) ervaring. De twee niet toegankelijke masteropleidingen, Brain and Cognitive sciences en Urban studies, benoemen hbo-studenten in zijn geheel niet. Het is daarom niet bekend of zij mogelijkheden bieden voor hbo-studenten.

4. HOGESCHOOL VAN AMSTERDAM (HvA)

Waar bovenstaand een inventarisatie is gedaan naar de mogelijkheden om vanuit het hbo door te stromen naar de UvA, kan een korte analyse gericht aan mogelijkheden vanuit de Hogeschool van Amsterdam (HvA) niet ontbreken. Immers, waar de Onderwijswet al dan niet spreekt over een verplichting aan universiteiten om (hbo) studenten de mogelijkheid te bieden deficiënties weg te werken, heeft een hogeschool tevens een verantwoordelijkheid betreffende het doorstromen van haar eigen studenten; zeker indien men de aanvullende eisen van universiteiten over eventuele cijfergemiddeldes of gerelateerde gevolgde vakken vanuit de eerdere inventarisatie in acht neemt. Een hogeschool kan daarin een helpende hand bieden aan haar studenten om een overstap naar de universiteit mogelijk en/of gemakkelijker te maken.

Methodologie

De analyse naar mogelijkheden vanuit de HvA om door te stromen van een hbo-bacheloropleiding naar een wo-masteropleiding is op soortgelijke wijze uitgevoerd als de reeds uitgevoerde analyse en inventarisatie naar toegankelijke masteropleidingen aan de UvA. Bovendien stuit men, net als bij bovenstaande inventarisatie, bij aanvang van deze inventarisatie direct op een ingewikkelde vraag. Namelijk, wat zijn precies 'mogelijkheden' die een hogeschool kan aanbieden, en welke moeten hierbij worden meegeteld. In beginsel kan immers alleen het bieden van onderwijs, en dus het organiseren van colleges en ander leermateriaal, al worden gezien als een helpende hand die door een hogeschool wordt geboden. Dit is echter niet een onderscheidende mogelijkheid of traject wat het specifiek mogelijk of makkelijker maakt om door te stromen naar de UvA. Maar wat dan wel?

Om deze vraag te beantwoorden zijn verschillende bronnen geraadpleegd, die verschillen ten opzichte van de analyse naar toegankelijkheid en doorstroommogelijkheden aan de UvA. Zo is allereerst geen gebruik gemaakt van de UvA studiegids 2020-2021, maar [de HvA studiegids 2020-2021](#). Hieruit kwamen echter, naast de bacheloropleidingen, geen onderscheidende mogelijkheden die het specifiek mogelijk of makkelijker maken om door te stromen naar de UvA of een andere universiteit naar voren. Zeer waarschijnlijk omdat dit soort trajecten en/of opties geen volledige bacheloropleiding betreffen, en daarmee niet worden weergegeven in deze studiegids. Dit geldt ook voor een analyse op basis van het Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs (CHROHO) van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) zoals in de eerdere inventarisatie is gedaan. Ook hierin komen alleen

trajecten (bacheloropleidingen) naar voren die een volledige bachelor (of master) betreffen en waarvoor bij afronding een diploma wordt uitgereikt.

Er is daarom, naar aanleiding van persoonlijke ervaringen van één van de onderzoekers en contact met één van de studieadviseurs aan de HvA (E. Koster) over dit soort mogelijkheden vanuit de HvA, uitgegaan van [de Minorenlijst 2021-2022](#) aan de HvA. Deze Minorenlijst 2021-2022 is een overzicht van alle mogelijk te volgen 'minoren' aan de HvA in het studiejaar 2021-2022. Een minor staat voor een tussentijdse module van 30 ECTS, gevolgd tijdens het derde of vierde studiejaar van de bacheloropleiding, waarbij een student gedurende één semester lang vakken van een andere bacheloropleiding en/of studierichting dient te volgen. Dit is wettelijk verplicht, en stamt af van de major-minor structuur die de HvA voor al haar bacheloropleidingen en – studenten hanteert. De major staat hierbij voor het vaste programma van een bacheloropleiding. De minor staat voor het verplichte keuze-onderdeel binnen de bacheloropleiding. Indien een student zowel de major als de minor behaald, is de bacheloropleiding afgerond.

Het volgen van een minor, en dus de Minorenlijst 2021-2022 als bron, lijken daarmee in eerste instantie weinig met een mogelijke doorstroom naar een universiteit en/of de UvA te maken te hebben. Dit is echter wel het geval. Allereerst omdat een student in deze periode vakken vanuit een andere bacheloropleiding en/of studierichting dient te volgen. Dit biedt studenten een kans om vakken, los van de oorspronkelijke gekozen bacheloropleiding, te volgen, die mogelijk gerelateerd kunnen zijn aan een (beoogde) masteropleiding. Dit kan een doorstroom naar de UvA, zoals we inmiddels weten, gemakkelijker maken. Daarnaast blijkt uit de Minorenlijst 2021-2022 dat de HvA, naast de standaard minoren zoals elke hogeschool deze kent, ook zogeheten 'doorstroomminoren' kent.

Ondanks dat de HvA het verschil tussen 'minoren' en 'doorstroomminoren' niet duidelijk afbakent, en deze in éénzelfde Minorenlijst 2021-2022 worden weergegeven, zijn zij wel degelijk verschillend van elkaar. Een doorstroomminor, wat door de HvA ook vaak een 'academische minor' wordt genoemd, is een minor die het voor een specifiek aantal studenten mogelijk maakt om, veelal versneld, een doorstroom naar een universiteit mogelijk te maken. Dat wil zeggen dat, indien een student een doorstroomminor (één semester gedurende het derde of vierde studiejaar) heeft afgerond, hij, zij of hen veelal geen premaster hoeft te volgen en/of aanvullende vakken dient af te ronden alvorens hij, zij of hen mag instromen bij een masteropleiding of premasteropleiding aan een universiteit. In totaal biedt de HvA, voor het collegejaar 2021-2022, 16 van dit soort doorstroomminoren aan. 4 van deze doorstroomminoren zijn ontstaan vanuit een intensieve samenwerking met de UvA, en verlenen daarmee, versneld, directe toegang tot een premaster of masteropleiding aan de UvA. Eén van deze doorstroomminoren biedt, via meerdere mogelijke trajecten, toegang tot meerdere universiteiten; waaronder de UvA.

Omdat deze doorstroomminoren wel een onderscheidende manier van of een traject naar, een makkelijkere, doorstroming bevatten, of sterker nog daartoe in samenwerking met universiteiten specifiek zijn opgericht, worden deze binnen deze inventarisatie gezien als mogelijkheden die de HvA organiseert om een vorm van doorstroming naar een universiteit (UvA) mogelijk te maken.

Geïnventarseerde Karakteristieken

De kern van de eerder beschreven inventarisatie draaide om welke masteropleidingen aan de UvA toegankelijk zijn voor hbo-studenten. De kern van deze inventarisatie draait om welke mogelijkheden de HvA haar studenten biedt om een doorstroming naar de UvA mogelijk en/of gemakkelijker te maken. Aangezien doorstroomminoren echter voor de toegankelijkheid van een masteropleiding aan de UvA zorgen, is het gezien de eerdere inventarisatie tevens relevant om, naast de mogelijkheden die HvA haar studenten biedt, te inventariseren hoe toegankelijk een doorstroomminor eigenlijk zelf is.

Doorstroomminoren zijn in beginsel toegankelijk voor hbo-studenten die een bacheloropleiding volgen aan de HvA en nog geen minor hebben afgerond. Het is echter niet zo dat een doorstroomminor toegankelijk is voor alle studenten die een bacheloropleiding aan de HvA volgen. Het verbaast niemand dat een HvA-student, die in aanmerking wil komen voor een doorstroomminor, allereerst moet zorgen dat hij, zij of hen geen studievertraging oploopt binnen de (hbo) bachelor en zijn, haar of hen propedeuse aan moet hebben behaald. Het is niet verassend dat het afronden van de eigen bacheloropleiding aan de HvA voorop staat alvorens een student zich gaat oriënteren en voorbereiden op een vervolgopleiding (master) aan de UvA. Daarnaast kan het zijn dat een doorstroomminor alleen toegankelijk is voor studenten van één of meerdere bacheloropleidingen of specifiek één faculteit. Ondanks dat dit in beginsel niet toegankelijk lijkt, is ook dit niet heel verassend. Zoals uit de bovenstaande inventarisatie reeds bleek, is een afgeronde, gerelateerde, bacheloropleiding een veel voorkomende eis vanuit de UvA om toegang te krijgen tot een masteropleiding. Het zou daarmee niet logisch zijn dat een hbo-student, die zich wil aanmelden voor een doorstroomminor, niet aan een gerelateerde bacheloropleiding dient te studeren om toegelaten te worden. De doorstroomminoren, die in deze inventarisatie worden meegenomen, zijn immers ontstaan vanuit een samenwerking met de UvA. Het is dus logisch dat de toegangseisen overeenkomen met de toegangseisen van een masteropleiding aan de UvA. Desalniettemin beperkt deze eis de toegankelijkheid van doorstroomminoren wel.

Wanneer bovenstaande in acht wordt genomen, en wij de uitkomsten van de eerder voltooide inventarisatie laten meewegen, wordt een doorstroomminor binnen dit onderzoek als toegankelijk gezien indien deze op zijn minst toegang biedt aan HvA-studenten van een gerelateerde bacheloropleiding. Dat wil zeggen dat studenten van een aansluitende bacheloropleiding aan de doorstroomminor, of in enkele gevallen

zelfs de gehele faculteit toegang verkrijgen tot de doorstroomminor.

De karakteristiek 'op welke manier' een student toegankelijk is voor een doorstroomminor is, in tegenstelling tot de eerdere inventarisatie, niet geïnventariseerd binnen deze inventarisatie. Hierin wordt namelijk geen onderscheid gemaakt door de HvA. Een student kan zich maar op één wijze aanmelden en/of worden toegelaten tot een doorstroomminor. Er is dus, om in termen van de vorige analyse te spreken, alleen sprake van een 'vaste standaard doorstroomminor'.

Dataverzameling

De informatie die is gebruikt voor deze inventarisatie is zoals gezegd afkomstig vanuit de Minorenlijst 2021-2022. Er is hier, in tegenstelling tot de inventarisatie betreffende de UvA, wel gebruik gemaakt van het collegejaar 2021-2022. Dit omdat alleen de Minorenlijst 2021-2022 gepubliceerd op de webpagina van de HvA staat. In de eerdere inventarisatie was dit juist tegenovergesteld. Daar is de UvA studiegids van 2020-2021 gebruikt omdat de studiegids van 2021-2022 nog niet gepubliceerd was en/of op de webpagina van de UvA stond. Daarmee wordt er door ons uitgegaan dat de masteropleidingen aan de UvA, aan wie de doorstroomminoren toegang verlenen, in het academisch studiejaar 2021-2022 nog altijd bestaan.

Inventarisatie

Zoals gesteld kent de HvA in totaal 16 doorstroomminoren. 4 van deze doorstroomminoren staan in direct verband met de UvA, en maken een directe doorstroom naar een masteropleiding van deze universiteit mogelijk. Deze 4 doorstroomminoren zullen dan ook onderstaand worden weergegeven. Aanvullend zal ook één doorstroomminor worden behandeld die volgens de beschrijving bestaat uit meerdere trajecten aan meerdere universiteiten; waaronder de UvA.

Accountancy en Control

Accountancy en Control is een doorstroomminor aan de faculteit FEB van de HvA, en maakt het sinds 2007 voor HvA-studenten Finance & Control of Bedrijfseconomie mogelijk om direct door te stromen naar de masteropleiding Accountancy en Control aan de UvA. De doorstroomminor maakt deel uit van het Honoursprogramma aan de FBE, en is in beginsel niet toegankelijk voor studenten vanuit een andere faculteit. Dit maakt dat de doorstroomminor aan maar weinig HvA-studenten de mogelijkheidsom gebruik te maken van deze route. Bovendien gelden voor de toegang tot de doorstroomminor enkele aanvullende eisen voor studenten van bovengenoemde opleidingen. Allereerst mag een student gedurende de eerste drie studiejaar geen enkele vorm van vertraging hebben opgelopen. Daarnaast moet het cijfergemiddelde

tijdens de bacheloropleiding een 7 (of hoger) zijn, en moet een student kunnen aantonen wiskunde op vwo-niveau te beheersen. Indien een student dit laatste niet kan aantonen wegens bijvoorbeeld een andere vooropleiding of vakkenpakket, moet er een zomercursus wiskunde aan het Korteweg- de Vries instituut van de Universiteit van Amsterdam worden gevolgd.

Naast de doorstroomminor Accountancy en Control bestaan volgens de Minorenlijst 2021-2022 van de HvA tevens de doorstroomminoren Accountancy en Control (short program) en de doorstroomminor Accountancy Landelijke Toets aan de HvA. Het is echter niet duidelijk wat het onderscheid tussen deze minoren is en/of de overige twee minoren tevens directe toegang tot de masteropleiding Accountancy en Control aan de UvA verlenen. De HvA benoemt dit niet in haar Minorenlijst 2021-2022.

Business Administration

De doorstroomminor Business Administration is een Engelstalige minor georganiseerd door de FEB-faculteit en geeft HvA-studenten, na afronding van de minor, direct toegang tot de masteropleiding(en) Business Administration aan de UvA. De doorstroomminor Business Administration is in eerste instantie bedoeld voor studenten die zich binnen hun studie bezighouden met Business en Marketing, ofwel FEB-studenten, maar sluit HvA-studenten van andere faculteiten niet per definitie uit. Studenten van een specifieke opleidingen aan de faculteiten Technologie, Digital Media & Creative Industries en Sports and Nutrition kunnen zich tevens aanmelden voor de minor Business Administration.

Daarnaast kunnen HvA-studenten van andere faculteiten een aanvraag indienen om toegang te krijgen tot deze doorstroomminor. De doorstroomminor Business Administration is daarmee zeer toegankelijk voor HvA-studenten. Echter gelden wel ook voor deze minor aanvullende eisen. Zo mag een student wederom geen vertraging hebben opgelopen in de hoofdfase van de bacheloropleiding, moet het cijfergemiddelde een 7 (of hoger) zijn en moet ook hier een student kunnen aantonen wiskunde op VWO-niveau te beheersen. Indien een student dit niet kan aantonen, geldt ook hier een verplichte zomercursus aan de het Korteweg- de Vries instituut van de UvA. De doorstroomminor Business Administration bestaat sinds 2005.

Communicatiewetenschap

De doorstroomminor Communicatiewetenschap betreft het verkort bachelorprogramma waar binnen deze rapportage al eerder aan werd gerefereerd, en wordt georganiseerd door UvA. HvA-studenten, die na afronding van hun hbo-bacheloropleiding, de master Communication Science willen gaan volgen, kunnen sinds 2014 een verkort bachelorprogramma van 90 ECTS volgen om toegang te

krijgen tot deze masteropleiding. Het is aan specifiek de HvA mogelijk om tijdens de minorruimte reeds 30 ETCS van de in totaal benodigde 90 ECTS te behalen, waar de overige 60 ECTS na afronding van de bacheloropleiding worden gevolgd. Het nader behalen van deze overige ETCS kan daarmee eigenlijk worden gezien als premaster voor de masteropleiding Communication Science.

Via deze doorstroomminor kunnen HvA-studenten dus toegang verkrijgen tot een vergelijkbaar programma als een premaster Communicatiewetenschap, en niet direct tot de master Communication Science. Daarvoor dient eerst een aanvullend programma van 60 ETCS te worden afgerond. Let wel, indien dit is afgerond heeft een student wel een bacheloropleiding behaald. Deze doorstroomminor biedt dus eigenlijk naast een mogelijkheid tot een (latere) instroom bij de master Communication Science, ook een (verkorte) bachelor communicatiewetenschap aan. De doorstroomminor is in principe toegankelijk voor alle HvA-studenten, wat deze route de meest toegankelijke doorstroomminor van alle 4 de opties maakt. Echter, er dienen ook hier reeds 180 ETCS binnen de hoofdfase van de bacheloropleiding te zijn behaald, om toegelaten te worden. Deze eis komt overeen met de eerdergenoemde eis waarbij studenten geen vertraging mogen hebben opgelopen. De eis omtrent wiskunde op vwo-niveau geldt hierbij niet.

Fiscale Economie

De doorstroomminor Fiscale Economie bestaat sinds 2017 en maakt het voor HvA-studenten van de opleiding Fiscaal Recht en Economie mogelijk direct door te stromen naar de masteropleiding Fiscale Economie aan de FEB van de UvA. Echter gelden ook hier de toelatingseisen van een cijfergemiddelde van 7 (of hoger), geen opgelopen vertraging in de hoofdfase en een VWO-niveau wiskunde. Deze doorstroomminor maakt tevens deel uit van het Honours-Programma aan de faculteit FEB, en is niet toegankelijk voor HvA-studenten van andere bacheloropleidingen en/of faculteiten.

Master preparation SMO-ISMB

De minor Master preparation SMO-ISMB is een doorstroomminor vanuit de faculteit Beweging, Sport en Voeding en bestaat uit meerdere trajecten (bestaande uit 30 ECTS) aan verschillende universiteiten. Studenten die deze doorstroomminor afronden kunnen, afhankelijk van het type traject wat zij hebben doorlopen, toegang krijgen tot een premaster of masteropleiding aan verschillende universiteiten. Deze verschillende trajecten bestaan uit (1) Bestuur - en Organisationswetenschap als voorbereiding op de master Sportbeleid en Sportmanagement aan de Universiteit van Utrecht, (2) de premaster Business Administration als voorbereiding voor de master Business Administration aan de Universiteit van Amsterdam, (3)

het schakelprogramma bewegingswetenschappen als voorbereiding voor de master Human Movement Sciences aan de Vrije Universiteit en tot slot (4) de doorstroomminor Communicatiewetenschap aan de Universiteit van Amsterdam.

Het gaat hier dus om een doorstroomminor die wordt gevolgd aan een universiteit in de vorm van een schakelprogramma en/of premaster waarvan 2 aan de Universiteit van Amsterdam. Het is echter niet duidelijk of deze twee trajecten aan de UvA, verschillend zijn dan de eerdergenoemde doorstroomminoren Business Administration en het verkorte bachelorprogramma en de doorstroomminor Communicatiewetenschap. De HvA verschaft hierover geen duidelijk in haar Minorenlijst 2021-2022. De trajecten worden in de Minorenlijst 2021-2022 zowel bij het traject Master Preparation SMO-ISMB genoemd als bij de twee bovenstaande doorstroomminoren. Ook voor deze doorstroomminor gelden bovendien een aantal aanvullende toelatingseisen, die per traject en universiteit verschillen. Bijvoorbeeld: een minimumaantal behaalde studiepunten, een gemiddeld cijfer of een passend wiskunde niveau.

Naast bovenstaande doorstroomminoren kent de HvA tot slot tevens de doorstroomminoren Sociaalwetenschappelijk Onderzoek, Toegepaste Wiskunde, Built Environment, Health Sciences en Human Movement Sciences. Deze doorstroomminoren zijn echter ontstaan vanuit een samenwerking met de Vrije Universiteit Amsterdam (VU), en geven daarmee geen toegang voor een masteropleiding aan de UvA. De HvA biedt deze doorstroommogelijkheden echter wel aan voor haar studenten, wat het binnen dit onderzoek wel noemenswaardig maakt.

Naast het organiseren van de doorstroomminoren is het niet bekend of de HvA nog andere trajecten en/of mogelijkheden biedt om het doorstromen naar het wo en de UvA gemakkelijker te maken. In ieder geval zijn deze mogelijkheden niet openbaar terug te vinden op website van de HvA of in haar studiegids.

5. CONCLUSIE

Uit de inventarisatie van het ministerie van OCW in 2018 bleek dat 205 van de 701 masteropleidingen in Nederland niet toegankelijk was voor hbo-studenten. Voor de UvA bleek destijds dat 46,5% van de masteropleidingen (zowel regulier als researchmasters) niet toegankelijk was voor hbo-studenten. Uit de inventarisatie van dit onderzoek blijkt dat 42% van mastersprogramma's aan de UvA, en 46% van de te behalen masterdiploma's niet toegankelijk zijn voor hbo-studenten. De uitkomsten van deze inventarisatie zijn daarmee in lijn met de uitkomsten het onderzoek door het ministerie van OCW in 2018. Er is geen sprake van een significante toe - of afname van het totaal aantal toegankelijke masteropleidingen aan de UvA.

Van de 15 research masteropleidingen die men anno 2021 aan de UvA kan volgen, zijn slechts twee - onder voorbehoud van bepaalde aanvullende eisen - toegankelijk voor hbo-studenten. Dat is afgerond 13% en daarmee in lijn met het landelijk gemiddelde in 2018 volgens het ministerie van OCW. Het percentage toegankelijke research masteropleidingen aan specifiek de UvA was in 2018 bovendien slechts 4,8% volgens het ministerie van OCW. Wel was het totaalaanbod van researchmasters aan de UvA destijds groter, wat het percentage kan beïnvloeden. Desondanks lijkt hier, op het eerste oog, dus sprake van een verbetering voor wat betreft de toegankelijkheid van research masteropleidingen binnen de UvA.

Indien we research masteropleidingen, binnen de analyse van dit onderzoek, buitenwegen laten, is het percentage toegankelijke masteropleidingen aan de UvA 63%. In 2018 was dit percentage aan de UvA - zonder researchmasters - volgens het ministerie van OCW 59,2%. Het landelijk gemiddelde van alle universiteiten lag destijds echter rond de 82%. Mogelijk speelt het gewijzigde totaalaanbod aan researchmasters hier wederom een rol. Op het eerste oog lijkt echter ook hier sprake van een verbetering, alhoewel het percentage nog altijd ver onder het landelijk gemiddelde ligt.

Noemenswaardig is verder dat van de 65 masteropleidingen aan de UvA, waarbij Engels de voertaal is, slechts 32 toegankelijk zijn voor hbo-studenten. Dat komt neer op 49% van het totale aantal Engelse masteropleidingen. Van de 20 masteropleidingen, waarbij Nederlands de voertaal is, zijn 14 masteropleidingen toegankelijk voor hbo-studenten. Dat is 70% van het totale aantal Nederlandse masteropleidingen. De voertaal lijkt daarmee behoorlijk van invloed op de toegankelijkheid van een masteropleiding voor hbo-studenten. Mogelijk omdat de bacheloropleiding op het hbo veelal in het Nederlands gegeven wordt. De UvA benoemt deze redenering echter nergens in haar toegangseisen binnen zowel de studiegids als haar website. Bovendien ligt het in de aard van enkele

masteropleidingen dat zij zowel Nederlands als toegankelijk zijn voor hbo-studenten, bijvoorbeeld de masteropleidingen binnen het onderwijsdomein. Dit kan het percentage dus beïnvloeden.

Een hbo-student kan zowel direct als indirect worden toegelaten tot een universiteit en masteropleiding. Indien een student direct wordt toegelaten wil dat zeggen dat een student hiervoor, na afronding van de hbo-bachelor, geen extra vakkenpakketten, modules of ECTS hoeft te behalen. Van de in totaal 46 toegankelijke masteropleidingen die de UvA aanbiedt, zijn er slechts 9 direct toegankelijk voor hbo-studenten. Het gaat daarbij bovendien om zeer gelimiteerde mogelijkheden. 6 van deze direct toegankelijke masteropleidingen zijn masteropleidingen binnen de Rechtsgeleerdheid en vragen om een tijdens de hbo-bachelor afgerond extra excellentieprogramma. De overige 3 direct toegankelijke masteropleidingen hebben een selectieprocedure, maar binnen deze selectieprocedure worden hbo-studenten wel op gelijke voet met wo-studenten beoordeeld.

Indirecte toegang tot een masteropleiding aan de UvA kan zowel uit het afronden van een vaste standaard premaster als een gepersonaliseerde premaster (per persoon verschillende modules). Veruit de meest premasters en/of schakelprogramma's aan de UvA, die toegang bieden aan hbo-studenten, zijn ingericht volgens de structuur van een vaste standaard premaster. Van de 85 masteropleidingen die een hbo-student kan behalen, zijn er 35 toegankelijk via een vaste standaard premaster. Dat is 76% van de toegankelijke masteropleidingen. Wel kan het zijn dat de inhoud voor hbo-studenten verschillend is van de inhoud voor wo-studenten. Dit verschil neemt verscheidende vormen aan, maar berust zich meestal op een toevoeging van 12 ECTS aan wetenschappelijke vaardigheden. Tot slot gelden bij vaste standaard premasters, net als bij masteropleidingen, wel de eis van een afgeronde, gerelateerde, bacheloropleiding. Vaste standaard premasters zijn daarmee in beginsel wel toegankelijk voor hbo-studenten, maar zeker niet voor alle hbo-studenten.

Van de 46 toegankelijke masteropleidingen aan de UvA, zijn er 12 toegankelijk via een gepersonaliseerde premaster. Dat is 26% van alle toegankelijke masteropleidingen aan de UvA. Deze personalisatie kan dus bestaan uit verschillende vakken in meerdere vormen en modules. De eis van een afgeronde, gerelateerde, bacheloropleiding komt bovendien ook hier terug. Wel is het zo dat hier vaker ruimte wordt geboden aan niet-gerelateerde hbo-studenten dan bij vaste standaard premasters, al dan niet via een uitgebreider af te ronden vakkenpakket. Daarnaast komt het, bij gepersonaliseerde premasters, ook vaak voor dat een studieadviseur aan de UvA uiteindelijk beslist of een student wel of niet voldoet aan de toegangseisen, en/of welke vakken er gevolgd moeten worden om toegang te krijgen tot een masteropleiding.

Wat betreft de toegankelijkheid van masteropleidingen per faculteit aan de UvA is de verdeling als volgt:

*het kan zijn dat een masteropleiding zowel via een standaard – als een gepersonaliseerde premaster toegankelijk is.

Faculteit	Toegankelijke masteropleidingen	% toegankelijke masteropleidingen faculteit
FDG	1	50%
FDR	10	100%
FBE	4	44%
FGW	13	50%
FMG	9	47%
FNWI	8	53%
ACTA	0	0%
IIS	1	33,3%

Faculteit	Direct toegankelijk	Toegankelijk via vaste premaster	Toegankelijk via gepersonaliseerde premaster
FDG	0	0	1
FDR	6	0	0
FBE	0	4	2
FGW	0	12	0
FMG	0	8	2
FNWI	3	0	5
ACTA	0	0	0
IIS	0	1	0

Opvallend aan deze aantallen op facultair niveau is dat bij de FDR alle masteropleidingen direct toegankelijk zijn voor hbo-studenten. De FDR is daarmee de meest toegankelijke faculteit van de UvA. Het gaat hierbij, zoals eerder gezegd, echter wel alleen om directe toegang voor hbo-studenten Rechten die reeds een excellentieprogramma tijdens de bacheloropleiding aan de HvA hebben afgerond. De directe toegankelijkheid geldt hierbij dus niet voor alle type hbo-studenten, wat het percentage toegankelijkheid van 100% doet vertekenen.

Noemenswaardig is verder dat van de 26 masteropleidingen die de FGW aanbiedt, er slechts 13 toegankelijk zijn voor hbo-studenten. Echter, van de overige 13 masteropleidingen die niet toegankelijk zijn voor hbo-studenten, zijn er 7 een researchmaster. Dat maakt het percentage van 50% minder laag dan dit in eerste instantie doet lijken. Research masteropleidingen zijn immers in beginsel minder toegankelijk voor hbo-studenten dan reguliere masteropleidingen aan de UvA. Indien we research masteropleidingen buitenwege laten zijn dus 13 van de 19 masteropleidingen aan de FGW toegankelijk voor hbo-studenten. Dat is 68%.

De ACTA kent tot slot maar één masteropleiding, die niet toegankelijk is voor hbo-studenten. Deze masteropleiding is overigens ook niet toegankelijk voor wo-studenten van een andere bacheloropleiding dan Tandheelkunde.

Concluderend kan er worden gesteld dat er, in vergelijking tot de inventarisatie door het ministerie van OCW in 2018, weinig vooruitgang is geboekt omtrent de toegankelijkheid van masteropleidingen voor hbo-studenten aan de UvA. Waar de UvA in reactie op het onderzoek door het ministerie van OCW beloofde meer te gaan inzetten op schakelprogramma's en instroom voor hbo-studenten, blijkt dit niet uit deze inventarisatie.

Sterker nog, de UvA is zelfs terughoudend in het überhaupt benoemen van hbo-studenten in haar toegangseisen en/of studiegids, en biedt daarnaast weinig tot geen transparantie over de mogelijkheden voor hbo-studenten om door te stromen naar een masteropleiding. Indien men als hbo-student (of in dit geval onderzoeker) probeert te achterhalen of, en op welke manier, een hbo-student toelaatbaar is voor een masteropleiding stuit hij, zij of hen vaak op een intensieve zoektocht waarbij concrete antwoorden uitblijven. In enkele gevallen komt dit ook bij wo-studenten voor, in het geval van hbo-studenten gaat dit echter verder. Zo is het vaak niet geheel duidelijk of een hbo-student, indien degene zich inschrijft, zeker is van een plek binnen de masteropleiding. Vaak moet een hbo-student afwachten of zijn, haar of hen inschrijving (of aanvraag bij een studieadviseur) wordt geaccepteerd, en of degene aanvullende opdrachten moet aanleveren. Daarnaast is het ook vaak niet geheel duidelijk waaraan een hbo-student moet voldoen om te worden gezien als student van een "gerelateerde bacheloropleiding". De UvA benoemt immers nergens wat voor opleidingen aan deze eis voldoen. Tot slot valt op dat de UvA het niveau van een niet gerelateerde wo-student (eventueel aan een andere faculteit) nog altijd hoger inschat dan het niveau van een (gerelateerde) hbo-bacheloropleiding. Immers, wo-studenten van een niet-gerelateerde bacheloropleiding zijn vaker toelaatbaar en welkom bij een masteropleiding dan een hbo-bachelorstudent. Ofwel, de UvA acht een breed scala aan hbo-bacheloropleidingen nog altijd niet voldoende toereikend om deel te nemen aan een masteropleiding aan haar eigen instelling.

Wel organiseert de UvA in samenwerking met de HvA 4 doorstroomminoren om een direct doorstroom van hbo-studenten naar een masteropleiding versneld mogelijk te

maken. Namelijk, de doorstroomminoren Accountancy & Control, Fiscale Economie, Communicatiewetenschap en Business Administration. Echter, gelden ook voor van wiskunde op vwo-niveau. Dit zorgt ervoor dat deze doorstroomminoren niet toegankelijk zijn voor alle type HvA-studenten van eerdergenoemde opleidingen; wat ook hier de toegankelijkheid doet beperken.

Opvallend is verder dat slechts voor 4 masteropleidingen (waarbij de verschillende masterprogramma's aan bijvoorbeeld Business Administration niet worden meegenomen) sprake is van een mogelijkheid tot instroom via een doorstroomminor aan de HvA. Dit terwijl de HvA 98 bacheloropleidingen aanbiedt, waarvan een deel overeenkomt met het domein van een bachelor - en masteropleiding aan de UvA. Waar de UvA, volgens de inventarisatie, vaak het ontbreken van gerelateerde gevolgde vakken of academische vaardigheden als argument geeft voor het niet toelaten van hbo-studenten, zet zij (in samenwerking met de HvA) maar via 4 doorstroomminoren in op het aanbieden van deze benodigde kennis en vaardigheden. Dat wil zeggen dat bijvoorbeeld een HvA-bachelorstudent Leraar Geschiedenis geen kans krijgt om academische vaardigheden op te doen in zijn, haar of hen minorruimte, terwijl deze vaardigheden wel worden aangeboden in de vorm van een premaster aan de UvA. Ofwel, een HvA-bachelorstudent Leraar Geschiedenis krijgt daarmee geen kans om direct in te stromen naar de masteropleiding Geschiedenis aan de UvA. Dit terwijl een HvA-bachelorstudent Fiscale Economie, Finance en Control of Bedrijfseconomie deze kans wel krijgt via de doorstroomminor Fiscale Economie. Echter, het is wel zo dat de premaster, voor hbo-studenten Leraar Geschiedenis, 42 ECTS bevat, wat de gebruikelijk inhoud van 30 ECTS voor een doorstroomminor doet overschrijden. Dit aantal ECTS zou een argument kunnen zijn voor het ontbreken van een doorstroomminor Geschiedenis. Mogelijk geldt dit voor meer masteropleidingen. Hierover wordt echter niks genoemd door de UvA en/of HvA.

Daarnaast vielen ook de manier van communiceren en informeren over desbetreffende doorstroomminoren in negatieve zin op. Waar uit de inventarisatie, en dus de studiegids etc. van de UvA, blijkt dat de Master Finance en Control onder geen enkele voorwaarden direct toegankelijk is voor hbo-studenten, is zij dit volgens de Minorenlijst 2021-2022 van de HvA dus wel. Bovendien is er gedurende de inventarisatie naar de toegankelijkheid van masteropleidingen aan de UvA geen enkele vorm van informatie naar voren gekomen over überhaupt het bestaan van de doorstroomminor Accountancy en Control aan de HvA, en de unieke toegankelijkheid voor de masteropleiding daarvan. Dit geldt tevens voor de masteropleidingen (en premasters) Business Administration en Communication Science. Bij de masteropleiding Fiscale Economie werd de doorstroomminor ook niet genoemd. Echter, deze masteropleiding is wel, na afronding van een vast schakelprogramma, toegankelijk voor hbo-studenten. Dit maakt het bestaan van een alternatieve route als een doorstroomminor iets minder verrassend. Desalniettemin wordt ook hier niks over gerept in de UvA studiegids, waarmee het voor HvA-studenten niet duidelijk is hoe zij eventueel gebruik kunnen maken van deze alternatieve route.

De UvA legt de verantwoordelijkheid voor het informeren van HvA-studenten over deze doorstroommogelijkheden dus volledig bij de HvA en haar Minorenlijst 2021-2022 neer. Dit terwijl een hbo-student aan de HvA die zijn, haar of hen bacheloropleiding heeft afgerond, altijd reeds een minor heeft afgerond. Indien deze student dus niet voortijdig (voor afronding van bachelor) is ingelicht over het bestaan van deze doorstroomminoren, is hij, zij of hen - bij afronding van de bachelor - te laat om zich hiervoor aan te melden. Dat betekent in het geval van de masteropleiding Fiscale Economie dat er alsnog een vaste premaster moet worden gevolgd om toegang tot de UvA te krijgen. In het geval van Business Administration of Communication Science betekent dit zelfs dat een student geen directe toegang meer tot de UvA en desbetreffende masteropleiding kan krijgen. Dit doet de toegankelijkheid van masteropleidingen aan de UvA via een doorstroomminor vanzelfsprekend beperken. Dit ligt niet zo zeer aan de inhoud of vormgeving van de doorstroomminoren zelf, maar juist aan de communicatie en informatievoorziening er omheen.

Noemenswaardig is bovendien dat desbetreffende doorstroomminoren reeds bestonden toen het ministerie van OCW in 2018 onderzoek deed naar de toegankelijkheid van hbo-studenten in het algemeen. Indien dit niet het geval was geweest hadden deze doorstroomminoren acties kunnen zijn die de UvA heeft genomen om de toegankelijkheid van masteropleidingen voor hbo-studenten te verbeteren. Dit is dus niet zo. Sterker nog, de UvA heeft sinds de publicatie van rapportage van het onderzoek door OCW in 2018 niet één extra doorstroomminor opgezet. Hierbij moet wel genoemd worden dat hiervoor vanzelfsprekend medewerking vanuit de HvA benodigd is. Het wordt vanuit deze analyse niet duidelijk of de UvA daartoe wel stappen heeft genomen.

Concluderend kan er dus worden gesteld dat de samenwerking en doorstroommogelijkheden tussen de twee naastgelegen onderwijsinstellingen met een historische nauwe relatie wel bestaat, maar zeer beperkt is. Hier valt inderdaad, met name omtrent communicatie en informatievoorziening, nog een grote winst te behalen. De HvA biedt haar studenten wel enkele mogelijkheden om door te stromen naar een universiteit en/of de UvA, maar dit aanbod is schaars. Bovendien gelden voor deze mogelijkheden soortgelijke toegangseisen als voor masteropleidingen zelf, wat de toegankelijkheid doet beperken.

6. BRONNENLIJST

ResearchNed 2017 'Schakelen tussen bachelor en master in het hoger onderwijs' <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-801176.pdf>

Ministerie OCW 2019 'DOORSTROMEN VAN HBO NAAR WO' <https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/themaonderzoeken/documenten/rapporten/2019/04/01/doorstromen-van-hbo-naar-wo>

Ministerie OCW 2020 'IN- EN DOORSTROOMMONITOR HOGER ONDERWIJS 2009-2018' <https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/themaraapporten/2020/06/02/in-en-doorstroommonitor-hoger-onderwijs-2009-2018>

COLOFON

Onderzoek	Lex Mandos & Janno Westdorp
Eindredactie	Iris Koster & Juliet Hondtong
Vormgeving	Sanneke Mandjes & Mars Planting
Uitgave	ASVA studentenunie, Amsterdam 2020
Contact	Nieuwe Achtergracht 170 1018 WV Amsterdam www.asva.nl info@asva.nl (020) 622 57 71

